

**2. ULUSLARARASI
DİNİ ARAŞTIRMALAR VE
KÜRESEL BARIŞ SEMPOZYUMU**

**2nd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON
RELIGIOUS STUDIES AND GLOBAL PEACE**

19-21 MAY 2016 / SARAJEVO

İHHAM

İLİM VE HİKMET ARAŞTIRMA MERKEZİ

TİMAV
TÜRKİYE İSLAM ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT
FAKÜLTESİ

**SELÇUK
ÜNİVERSİTESİ**

FAKÜLTETİ İSLAMİYAT
BİLİMİ VE SARAJEVO

DÜZENLEME KURULU

- ❖ Prof. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR (Başkan)
- ❖ Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ (Necmettin Erbakan Üniversitesi Dekanı)
- ❖ Dr. Zuhdija HASANOVIĆ (Sarajevo Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesi Dekanı)
- ❖ Assoc. Prof. Dr. Abdin Chande, Adelphi University, USA
- ❖ Prof. Dr. Amer Al-ROBAEI (Ahliya University - Bahreyn)
- ❖ Prof. Dr. David J. GOA (University of Alberta - Canada)
- ❖ Prof. Dr. Enes KARIÇ (Sarajevo University - Sarajevo)
- ❖ Prof. Dr. Muhammed TASA (TİMAV, NEÜ İlahiyat Fakültesi)
- ❖ Prof. Dr. Wan Mohd Nor Wan DAVID (Utim University - Malaysia)
- ❖ Prof. Dr. Bilal KUŞPINAR (Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı)
- ❖ Doç. Dr. Mustafa HASANİ (Sarajevo Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesi)
- ❖ Doç. Dr. Ertan ÖZENSEL (İLHAM, Selçuk Üniversitesi Sosyoloji)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Ali DADAN (İLHAM, NEÜ İlahiyat Fakültesi)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Kemal ARGON (NEÜ İlahiyat Fakültesi)
- ❖ Dr. Kenan MUSİC (Sarajevo Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesi)
- ❖ Sami BAYRAKCI (TİMAV)

BİLİM KURULU

- ❖ Prof. Dr. Adem ŞAHİN (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Ahmet ÖNKAL (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Ahmet Saim ARITAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Ali AKPINAR (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Bülent UÇAR (Osnabrück University - Germany)
- ❖ Prof. Dr. Cem ZORLU (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Colin TURNER (University of Durham - United Kingdom)
- ❖ Prof. Dr. Dilaver GÜRER (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Dzamaludin Latiç (Sarajevo University – Sarajevo)
- ❖ Prof. Dr. Faruk BOZGÖZ (İstanbul Medeniyet Üniversitesi – İstanbul)
- ❖ Prof. Dr. Fikret KARAPINAR (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Hamit ER (İstanbul Üniversitesi - İstanbul)
- ❖ Prof. Dr. Hayri ERTEN (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Hüsamettin ERDEM (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Hüseyin YILMAZ (Cumhuriyet Üniversitesi - Sivas)
- ❖ Prof. Dr. İsmail TAŞ (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Köksal ALVER (Selçuk Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. M. Bahaüddin VAROL (Aksaray Üniversitesi - Aksaray)
- ❖ Prof. Dr. Mehmet AKGÜL (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)

- ❖ Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Musa YILDIZ (Gazi Üniversitesi - Ankara)
- ❖ Prof. DR. Mustafa DEMİRCİ (Selçuk Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Nazif SHAHRANI (Indiana University - USA)
- ❖ Prof. Dr. Numan ARUÇ (Makedonya)
- ❖ Prof. Dr. Nurullah ALTAŞ (Atatürk Üniversitesi - Erzurum)
- ❖ Prof. Dr. Sıddık KORKMAZ (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Prof. Dr. Talip KÜÇÜKCAN (26.Dönem Milletvekili – Türkiye)
- ❖ Prof. Dr. Yahya MICHOT (Hartford Seminary – USA)
- ❖ Prof. Dr. Yurdağül MEHMEDOĞLU (Marmara Üniversitesi - İstanbul)
- ❖ Prof. Dr. Yusuf IŞICIK (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Doç. Dr. Abdullah HARMANCI (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Doç. Dr. Adem KORUKÇU (Hitit Üniversitesi - Çorum)
- ❖ Doç. Dr. Almir Fatih (Sarajevo University – Sarajevo)
- ❖ Doç.Dr. Ayşe Zişan FURAT (İstanbul Üniversitesi - İstanbul)
- ❖ Doç. Dr. Hikmet ATİK (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Doç. Dr. İbrahim TURAN (Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Samsun)
- ❖ Doç. Dr. M. Sami BAYBAL (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Doç. Dr. Metin YILMAZ (Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Samsun)
- ❖ Doç. Dr. Zehra Alispahiç (Sarajevo University – Sarajevo)
- ❖ Doç. Dr. Zekeriya MIZIRAK (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Ali Fuat BAYSAL (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Ahmet KOYUNCU (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Bayramali NAZIROĞLU (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi - Rize)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Mehmet BİREKUL (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Mehmet HARMANCI (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Muammer ULUTÜRK (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Mücahit KÜÇÜKSARI (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Necmettin GÜNEY (Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya)
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Yusuf ACUNER (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi - Rize)
- ❖ Dr. Abdullah ŞAHİN (Markfield Institute – United Kingdom)
- ❖ Dr. İsmail YAVUZCAN (Universität Tübingen - Germany)

SEKRETERYA

- ❖ Esra DOĞAN (TİMAV)
- ❖ Zeynep KÜÇÜKTENEKECİ (İLHAM)
- ❖ Arş. Gör. Müslüme ÖREKLİ (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
- ❖ Sefa GÜRBULAK (İLHAM)
- ❖ Varol İlteriş BULUT (İLHAM)
- ❖ Ataulah RAMADAN (TİMAV)
- ❖ Atique Ur RAHMAN (İLHAM)

2. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE KÜRESEL BARIŞ SEMPOZYUMU

SONUÇ BİLDİRGESİ

21 Mayıs 2016

2. Uluslararası Dini Araştırmalar Ve Küresel Barış Sempozyumu 19-21 Mayıs 2016 tarihleri arasında Bosna Hersek Sarajevo'da gerçekleştirilmiştir. Açılış oturumunun ardından çeşitli ülkelerden katılımlarla 30 farklı oturumda 99 bildiri sunulmuştur. Sempozyum, dini araştırmalar, küresel barış ve din, kültürel barış temaları etrafında şekillenmiş; ana tema olarak ise küresel barışın sağlanmasında STK'ların rolü olarak belirlenmiştir. Sempozyumda sunulan bildirilere göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Şiddet, korku ve tehditlerle anılan bir çağın içinde barışın konu edilmesi, İslam'ın tarihsel ve güncel barış tecrübesi ile yeni bir perspektif arayışı, sempozyumun amacını belirlemektedir.
2. Dünyanın barış, iyilik, ihsan, izzet, onur, birlikte yaşama, saygı, tahammül gibi kavramlarla yeniden düşünülmesi gerekirken, maalesef aksi kavramlarla bir düşünce darlığına ve gelecek karamsarlığına düştüğüne şahit oluyoruz. Bu sempozyumun katkısı ise yeni bir barış dilinin tahsis edilmesi adına çok boyutlu bir tartışma zemini oluşturmaktır. Umulur ki, bu dil tüm ötekileştirmelerin ve yok saymaların üstesinden gelecek bir eylem pratiğinin habercisi/işareti olacaktır.
3. Günümüz toplumlarının karşı karşıya kaldıkları sorunların başında farklılıkların eşitlik ve barış temelinde birlikte yaşamalarını gerçekleştirebilme gelmektedir. Bugün bütün ülkelerin hemen tamamının etnik, dinsel ve mezhepsel açıdan heterojen olduklarını dikkate aldığımızda bu sorunun evrensel olduğu görülecektir. Bu durum çok sıra dışı sorunlara yol açmaktadır.
4. Gerek İslam dünyasının entelektüel anlamda ürettiği bilgide gerekse insanlığa sunduğu küresel barış anlayışının tesisinde kendisini yeniden kurguladığı alan olarak mazi (nostalji) önemli bir yer tutmaktadır. Bugün İslam coğrafyasında kendi köklerine dönüşün farklı tezahürleri dikkat çekicidir. İslam'ın ilk dönemlerinden bugünü kurgulayan anlayış spesifik olayların genelleştirildiği katı bir İslam yorumunu üretebildiği gibi hiçbir aidiyet bağı ile konumlandırılmamış soft bir anlayışın adı da olabilmektedir. Bu anlamda geçmiş ile olan bağımız geçmişî tüm yönleri ile betimleyerek hazmetmiş ve günümüz toplumsal gerçekliğinin yeniden inşasına temel teşkil edecek bir okumaya tabi tutulmalıdır.
5. Yaşanan çağ, mekan, kültürel formlar ve toplumsal yapıya ilişkin farklılıkları göz ardı etmeyen bir perspektifle bugün İslam kardeşliğinin pratikte nasıl tesis edileceği üzerine yeniden kafa yormak ve bu kardeşliğin günümüz toplumsal gerçekliğinin yeniden inşasında rolü ve konumuna ilişkin toplumsal formasyonu yeniden tasarlamak toplumsal barışın öncelikli konu başlıkları arasındadır.

6. Kendini “İslami” olarak niteleyen, İslam’ın ana kaynağı Kur’an üzerinden kendini ve eylemlerini meşrulaştırmaya çalışan, söylemleri ve iddiaları ile muhatabının zihnini ifsada uğratarak amaçlarına ulaşmayı hedefleyen şiddet yanlıları, İslam’ı ve Müslümanları terörist olarak gösterme çabasına hizmet etmektedir. Bu durum, başta Batı olmak üzere dünya genelinde İslam’ı terörle özdeş görme ve İslamofobizmi normalleştirme/haklı gösterme çabalarına zemin hazırlamaktadır.

7. Kültürel ve ekonomik sorunları çözmek ve toplumun çeşitli kesimlerine hizmet etmek amacıyla kurulan STK’lar bir yandan çok başarılı çalışmalar gerçekleştirirken maalesef diğer yandan da toplumlarda bazı farklılıkların kaynağını da oluşturmaktadır. STK’lar hak elde etme arayışı üzerinden de birçok ayrışmaları ortaya çıkarmıştır. Bu durum STK’ların ayrışmayı değil bütünleşmeyi temel alan yeniden inşasına ihtiyaç olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

8. Kendi dünya görüşünü kurumsallaştıran bir STK anlayışından insanı merkeze alan, ilgilendiği alan bağlamında farklı toplumsal kesimleri muhatap alabilen bir STK anlayışına ulaşılmalıdır.

9. Farklı coğrafyalara hitap eden STK’lar, söz konusu ülkenin sosyo-kültürel yapısını dikkate alan ve kendi toplumsal kodlarını dayatmayan bir hizmet anlayışı benimsemelidirler.

10. Küresel barışın tesisinde Batının kavramları, kurumları ve uygulamalarını bir yöntem olarak benimsemek yerine kendi medeniyet müktesebatımızı temel alan bir model geliştirilmelidir.

11. Toplumsal cinsiyeti negatif ya da pozitif gibi kavramsallaştırmalarla ayrıştırıcı bir unsur olarak sunan yaklaşımlardan kurtularak kadını ve erkeği ontolojik bağlamda tanımlayan İslami/insani bir okumaya ihtiyaç vardır.

12. İçinde bulunduğumuz çağda hemen her gün karşılaştığımız farklı kimliklere karşı tahammülsüzlüğün yerine bir arada yaşamayı öğrenmeye ihtiyaç duyulmaktadır. Nasıl ki farklı olanı düşmanlaştırma ve türdeşlik öğretilmiş ve öğrenilmiş bir şey ise farklılıklara saygı ve birlikte yaşama da yeniden öğrenilebilir ve öğretilir.

13. Barışçıl bir dünya için İlahi dinler günümüzde çoğulcu evrensellik tasarımları geliştirmeli ve çokkültürlülüğün teolojisinin yeniden inşasında dinler diğer dinlerin hakikatlerine bakışta yeni bir paradigma üretmelidir.

KATILIMCILAR

- Ahmet ÖZVARINLI
- Ar. Gör. Abdulkadir TANIŞ
- Arş. Gör. Ahmet YİĞİT
- Arş. Gör. Betül CAN
- Arş. Gör. İrfan ERDOĞAN
- Arş. Gör. Mustafa Yasin BAŞÇETİN
- Arş. Gör. Müslüme ÖREKLİ
- Arş. Gör. Nurgül BULUT
- Arş. Gör. Sümeyye AYDIN
- Assoc. Prof. Dr. Mohd Azizuddin Mohd Sani
- Doç. Dr. Adem KORUKCU
- Doç. Dr. Eyup ŞİMŞEK
- Doç. Dr. Hamdi GÜNDOĞAR
- Doç. Dr. HİKMET ATİK
- Doç. Dr. İbrahim TURAN
- Doç. Dr. Mahmut Hakkı AKIN
- Doç. Dr. Metin YILMAZ
- Doç. Dr. Nazile Abdullazade
- Doç. Dr. Ömer ÖZPINAR
- Doç. Dr. Ramazan ADIBELLİ
- Doç. Dr. Sabri YILMAZ
- Doç. Dr. Sedat ŞENSOY
- Doç. Dr. Yakup ÇOŞTU
- Doç. Dr. Adnan ADIGÜZEL
- Doç. Dr. Harun ÖĞMÜŞ
- Doç. Dr. Mustafa YILDIRIM
- DR. ALİ ÇOBAN
- Dr. Feyzettin EKŞİ
- Dr. Forough Jahanbakhsh
- Dr. Kemal Enz ARGON
- Dr. Soner TEKER
- Dr. Sümeyra BİLECİK
- EJDİR OKUMUŞ
- Enes TECİM
- Esra DOĞAN
- Fatma Betül FELHAN
- M. Erkan Erdemir MA
- Mag. Tunahan DÜR
- Mehmet MERTEK
- Mr. Manotar Tampubolon
- Ms. Leticia HAERTEL
- Muhiddin OKUMUŞLAR
- Murat GÖÇER
- Nurullah ALTAŞ
- Öğr. Gör. Yusuf Sami SAMANCI
- Öğretim Görevlisi Halil ERHUN
- PhD, Associate Professor, Nadja Furlan Štante
- Prof. Dr. Fikret KARAMAN
- Prof. Dr. Ahmet YILMAZ
- Prof. Dr. Faruk KARACA
- Prof. Dr. Hamit ER
- Prof. Dr. Hüsametdin İNAÇ
- Prof. Dr. İsrail BALCI
- Prof. Dr. Kadir ALBAYRAK
- Prof. Dr. Latif TOKAT
- Prof. Dr. Mehmet EVKURAN
- Prof. Dr. Muhammet Şevki AYDIN
- Prof. Dr. Muhammet TASA
- Prof. Dr. Mustafa ARSLAN
- Prof. Dr. Ramazan UÇAR
- Prof. Dr. Saffet SANCAKLI
- Prof. Dr. Sahip BEROJE
- Prof. Dr. Sıddık KORKMAZ
- Prof. Dr. Suat CEBECİ
- Professor David J. GOA
- Rahim ÇİMEN
- Rasool Akbari
- Roseanna Looker
- Salih Zeki ZENGİN
- Sami ADAK
- ŞENGÜL YİĞİT
- Şeyma ÇİÇEK
- VEYSEL K. ALTUN
- Yrd. Doç. Dr. Ali Kürşat TURGUT
- Yrd. Doç. Dr. Ferhat TEKİN
- Yrd. Doç. Dr. Özden Kanter

- Yrd. Doç. Dr. Abdullah ACAR
- Yrd. Doç. Dr. Abdullah PAKOĞLU
- Yrd. Doç. Dr. Ahmet ABAY
- Yrd. Doç. Dr. Ahmet KOYUNCU
- Yrd. Doç. Dr. Ahmet TÜRKAN
- Yrd. Doç. Dr. Ali HATALMIŐ
- Yrd. Doç. Dr. Ali GE
- Yrd. Doç. Dr. Bayramali NAZIROĞLU
- Yrd. Doç. Dr. Faruk SANCAR
- Yrd. Doç. Dr. Feim Gashi
- Yrd. Doç. Dr. Ferihan ÖZMEN
- Yrd. Doç. Dr. H. Yusuf ACUNER
- Yrd. Doç. Dr. Hasan ZKET
- Yrd. Doç. Dr. İsmail BİLGİLİ
- Yrd. Doç. Dr. Kemal GÖZ
- Yrd. Doç. Dr. Kübra KKŐEN
- Yrd. Doç. Dr. Macid YILMAZ
- Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali AYDEMİR
- Yrd. Doç. Dr. Mehmet BİREKUL
- Yrd. Doç. Dr. Mehmet Selim ASLAN
- Yrd. Doç. Dr. Mehmet őİMőİR
- Yrd. Doç. Dr. Muhammed Esat Altıntaş
- Yrd. Doç. Dr. Muhammet Vehi Dereli

- Yrd. Doç. Dr. Murat AK
- Yrd. Doç. Dr. Mücahit KÜÇÜKSARI
- Yrd. Doç. Dr. Mürsel ETHEM
- Yrd. Doç. Dr. Necmeddin GÜNEY
- Yrd. Doç. Dr. Osman ORAL
- Yrd. Doç. Dr. Süleyman TURAN
- Yrd.Doç.Dr. Adem GüNEő
- Yrd.Doç.Dr. Ali DADAN
- Yrd.Doç.Dr.Ömer Faruk ERDEM
- Yrd. Doç. őir Muhammed DUALI
- Zeynep KKTENEKECİ
- Prof. Dr. Ramazan ALTINTAş
- Prof. Dr. Fikret KARAPINAR
- Prof. Dr. Hayri ERTEN
- Prof. Dr. Faruk BOZGZ
- Prof. Dr. Mevlt UYANIK
- Prof. Lynda Clarke
- Dr. Fatima Kassab AlKhalidi
- Mr.Biplob Seaman
- Dr. Fazle Omer
- Tapu Sraman
- Satyananda Bhikkhu
- Rubel Talukdar

